

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETEN

Åtgärdsplan för Pedagogiskt arbete

Fastställd av Utbildningsvetenskapliga fakultetsstyrelsen 2026-04-08, dnr GU 2024/2105

Problembild

Kriterium	Svarar väl upp mot kriteriet	Svarar väl upp mot kriteriet med mindre brister	Svarar ej upp mot kriteriet
1. De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål	x		
2. Undervisningen sätter studenternas lärande i centrum	x		
3. Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig grund samt beprövad erfarenhet	x		
4. Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig och högskolepedagogisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll		x	
5. Utbildningen är relevant för studenternas och samhällets behov	x		
6. Doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen	x		
7 En för alla doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger		x	
8. Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs		x	

Som synes ovan menar utvärderingsgruppen att utbildningen väl uppfyller samtliga ställda kriterier, men de gör några viktiga anmärkningar och reflektioner:

- Lärare och handledare har i mycket hög utsträckning forskarutbildning i andra ämnen än Pedagogiskt arbete (PA). Vidare är de i hög utsträckning verksamma inom andra ämnesdiscipliner. Detta kan skapa en otydlig ämnesidentitet (kriterium 4)
- Doktorander menar att det finns en hierarki mellan ämnen på båda institutioner. PA upplevs som underordnat Pedagogik (IPS) och underordnat Ämnesdidaktik (IDPP). PA beskrivs som ett mindre prioriterat ämne. (Kriterium 7)
- Det förekommer doktorander som inte har en tydlig anknytning till en forskningsmiljö (kriterium 7)
- Resepolicyn kan vara utmanande särskilt för doktorander som har barn
- Många kursutvärderingar har låg svarsfrekvens. Det föreslås en mer kvalitativt inriktad utvärdering
- Det finns kvarvarande brister som pekats ut i tidigare utvärderingar. Ett exempel är den svaga ämnesidentiteten (kriterium 8)

Utvärderingsgruppen föreslår:

- Inrätta ett handledarkollegium och överväg ämnesansvar/ämnessamordnare
- Ge doktoranderna möjlighet att reflektera över eget avhandlingsprojekt relativt ämnet (förslag angående obligatoriska baskursen)
- Ge nya handledare introduktion i ämnet
- Arbeta för att minska de upplevda hierarkierna mellan ämnen

Utvärderingsgruppen föreslår att stärka doktorandernas möjlighet att ingå i en internationell forskningsgemenskap och att kommunicera på engelska. Detta bör ske utan att tappa viktiga avnämarperspektiv som främst finns på en svensk arena. Gruppen för också en del resonemang om samverkan och lektorer i skolan. En del av dessa frågor ligger på oss, en del på skolan och några bör hanteras i samverkan där också CULF är en part.

Reflektioner och förslag på åtgärder från Institutionen för didaktik och pedagogisk profession (IDPP) och Institutionen för pedagogik och specialpedagogik (IPS)

Denna åtgärdsplan föreslår åtgärder inom ramen för befintligt kvalitetssäkringssystem och innebär skärpningar inom de punkter som utvärderingsgruppen berör i sitt utlåtande. Ett nytt inslag är dock den gemensamma seminarieserie som föreslås längre fram i texten.

Handledares bakgrund och ämnets identitet

För att tydliggöra ämnets profil kommer en för IDPP och IPS gemensam seminarieserie inrättas. Seminariet leds av en senior lärare-forskare från IDPP och IPS samt en doktorand från vardera institution. Doktoranderna deltar i arbetet med att planera seminarier och sköta inbjudningar. Seminariet behandlar ämnet inom fakulteten, nationellt och internationellt. Seminariet har funktionen att stärka ämnets profil och status, det kan också ha en funktion i introduktion av nya handledare. På sikt kan seminarieserien eventuellt utvecklas till ett handledarkollegium som

adresserar frågor specifika för Pedagogiskt arbete, och vi tror en organisk utveckling med ett kollegialt ansvar bäst bestämmer den fortsatta utvecklingen (se också nedan).

I samband med arbetet med seminarieserien kan vi även överväga om det skall tillsättas en grupp (t.ex. handledare-, kursledare och doktorander) som får i uppdrag att utreda om det är angeläget att omarbete delar av den allmänna studieplanen (ASP) för att ytterligare profilera ämnet/intresseområdet mot skola och lärarutbildning. Gruppen, som har representation från både IPS och IDPP och leds av professor i Pedagogiskt arbete från IDPP, kan med fördel rapportera arbete vid lämpligt seminarietillfälle.

När det gäller förslag kring ämnessamordning (ämnesföreträderskap) så menar institutionerna att en viktig arena för detta förutom den gemensamma seminarieserien är baskurserna i pedagogiskt arbete där IDPP är ansvarig institution. Vi avser att utveckla en djupare samverkan kring organiseringen av baskurserna i pedagogiskt arbete, och tror att också på sikt skulle kunna utgöra ett forum för ämnessamordning över institutions-gränserna. Baskursernas form och innehåll tänker vi också skulle kunna utgöra ett ämne för ett tillfälle i seminarieserien, och möjligen kan vi lyfta denna fråga ytterligare, genom att inkludera samtliga forskarutbildningsämnen och institutioner på fakulteten.

Vid utseende av handledare är vid bägge institutionerna handledarnas kompetens (metodisk, teoretisk och relativt aktuellt forskningsområde) i relation till avhandlings-projekten i främsta fokus. Handledarnas formella ämnesbenämning är också central i processen. Något som också tas i beaktande är ambitionen att erbjuda handledarerfarenhet i meriteringssyfte för karriärmässigt mer juniora medarbetare. Frågan om vad vi kan göra för att öka andelen handledare med bakgrund i pedagogiskt arbete är inte helt självklar, åtminstone om man med bakgrund menar doktorsexamen i ämnet eller anställningsbenämning. Vid fakulteten har forskning i pedagogik och Ämnesdidaktik bedrivits under lång tid, medan pedagogiskt arbete som disciplin har en betydligt kortare historia. Det är därför inte underligt att de flesta seniora (handledare) vid fakulteten har sin doktorsexamen i andra ämnen än pedagogiskt arbete och detta är inte heller något som vi på kort sikt kan ändra på. Då nära hälften av doktoranderna vid institutionerna är i pedagogiskt arbete, kommer detta, i den mån de stannar vid fakulteten, förmodligen att förändras med tid. Samtidigt förstår vi att handledarnas "bakgrund" också kan handla om forskningsinriktning och aktivitet i nationella forskningssammanhang kopplat till pedagogiskt arbete (och CUL kanske, handledar-kollegium o.s.v.). Möjligen värt att notera är att det vid IPS finns docenter i pedagogiskt arbete, men att det saknas professor i ämnet. Detta speglar en mer generell brist på professorer på IPS, vilket finns med att långsiktigt åtgärda i institutionens strategi-program. Vid IDPP finns flera docenter och professorer med ämnesbenämningen Pedagogiskt arbete och benämningen används sedan 2010 återkommande vid utlysning av läraranställningar.

Hierarkier

Vid båda institutionerna tar vi frågan om hierarkier och upplevda statuskillnader på stort allvar, och arbetar vaksamt för att motverka oönskade hierarkier, relaterade till forskningsområden, ämnen, metoder, eller diskrimineringsgrund. Vi kommer framgent vara extra vaksamma också för skillnader beroende på forskarutbildningsämne.

Vid IDPP blev uppgiften om att det förekommer att doktorander ser Pedagogiskt arbete som underordnat Ämnesdidaktik en överraskning. Institutionen rekryterar som tidigare nämns regelbundet doktorander och lärare inklusive professorer med båda ämnesinriktningar. Att det finns skillnader mellan doktorander som har anställning vid institutionen och doktorander med annan arbetsgivare (samverkansdoktorander) är välkänt. Om det finns en samvariation mellan typen av arbetsgivare och ämne behöver undersökas vidare. Viceprefekterna lyfter frågan vid ISP-samtal och har tagit upp den med institutionens doktorandråd. Doktorandrådet vid IDPP säger sig inte se hierarkier mellan Pedagogiskt arbete och Ämnesdidaktik som ett utbrett problem. De menar dock att det finns enskilda doktorander som kan ha denna bild. Det finns dock tecken på andra och mer problematiska hierarkier som handlar om hur specifika avhandlings-intressen landar i institutionens och forskningsmiljöernas profil.

På IPS känner man i viss mån igen att frågan om statusskillnader har uttryckts. Liksom på IDPP har det uppkommit funderingar på i hur hög utsträckning skillnaderna beror på anställningsform (doktorandanställning eller samverkansdoktorand) kontra forskarutbildningsämne (pedagogik eller pedagogiskt arbete), två variabler som tydligt samvarierar på IPS. IPS kommer att göra en mindre arbetsmiljöundersökning för doktorander där denna fråga ska undersökas mer på djupet av än vad som gjordes i utvärderingen. Oavsett mekanism så har på IPS flera initiativ tagits för att försöka förstå och systematiskt motarbeta denna upplevda statusskillnad. Medvetandegörande och kontinuerlig dialog kring våra forskarutbildningsämnena – och deras respektive profil – i våra olika forum kan vara ett sätt att hantera frågan – t ex i handledarkollegium, samt i utvecklingssamtal med doktorander. IPS har det senaste året också systematiserat arbetet med samverkansdoktorander och deras arbetsgivare genom årliga enskilda avstämningar, samt inbjudan till gemensamt erfarenhetsutbyten. En förhoppning är att ämnesidentitet och upplevd förståelse för studiesituationen ska öka.

Båda institutioner genomför regelbundna genomlysningar av respektive resepolicy. Olika gruppers situation beaktas (t.ex. familje- eller andra skäl som försvårar långvarig frånvaro).

Miljöanknytning

Vid båda institutioner uppmuntras doktoranderna att engagera sig i en (eller flera) forskningsmiljöer. Detta dokumenteras i ISP:n och följs upp i direkta samtal med doktorander av studierektor respektive viceprefekt för forskarutbildning samt tas upp i olika fora till exempel handledarkollegiet. Vid båda institutionerna har man noterat att det särskilt för samverkansdoktorander ibland kan vara svårt att tidsmässigt hinna engagera sig fullt ut i en forskningsmiljö, åtminstone under perioder. Dessutom har flera samverkansdoktorander en anknytning till CUL och ett tema. De villkor som omgärdar CUL-anknutna doktorander diskuteras inte i utvärderingen. Vi avser att ytterligare betona huvudhandledarnas ansvar att tillse att doktoranderna har anknytning till relevant forskningsmiljö.

Kursutvärderingar

Vi anser att det är klokt att få kursutvärderingarna än mer kvalitativt inriktade av just de skäl som lyfts. Utvärderingssamtal med doktoranderna som grupp förekommer idag vid kursavslutning men detta kan ges än större vikt. Förslagsvis får studierektorsrådet i uppgift att se över och revidera/komplettera kursutvärderingsförfarandet.

Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen

I utvärderingen framförs kritik som pekar mot att en del synpunkter från tidigare utvärderingar kvarstår. Fakultet och institutioner har medvetet valt att inte adressera samtliga synpunkter som framkommit vid tidigare vid externa granskningar (t.ex att självvärderingar inte är en del av utvärderingsunderlaget). Här är det nödvändigt med en ökad tydlighet angående våra argument för varför påstådda svagheter eller utvecklingsmöjligheter inte alltid beaktas.

Tidsplan

Åtgärd	Ansvarig	Planeras	Genomförd
Inrätta seminarier	Viceprefekt/studierektor vid IDPP och IPS	Pågående	Ev. löpande, utvärderas ett år efter start
Stärka doktoranders miljöanknytning	Viceprefekt/studierektor, handledare och miljöansvariga vid respektive institution	Pågående	Löpande, mer intensifierat i samband med nyantagning
Motverka oönskade hierarkier	Institutionsledningar, forskningsledare, ansvariga för handledarkollegium, handledare och doktorander	Pågående	Löpande
Samverkan kring utveckling av baskurserna	Viceprefekt IDPP samt kursledningar i samråd med IPS	VT 2026	HT26
Utredda ev översyn av ASP	Viceprefekt IDPP i samråd med Viceprefekt IPS	VT26	VT27
Kursansvarig institution arbetar med att förbättra kursvärderingar	Viceprefekt vid respektive institution ansvarar. Studierektorsrådet får uppdrag.	VT26	När "cykeln" av kurser är genomgången